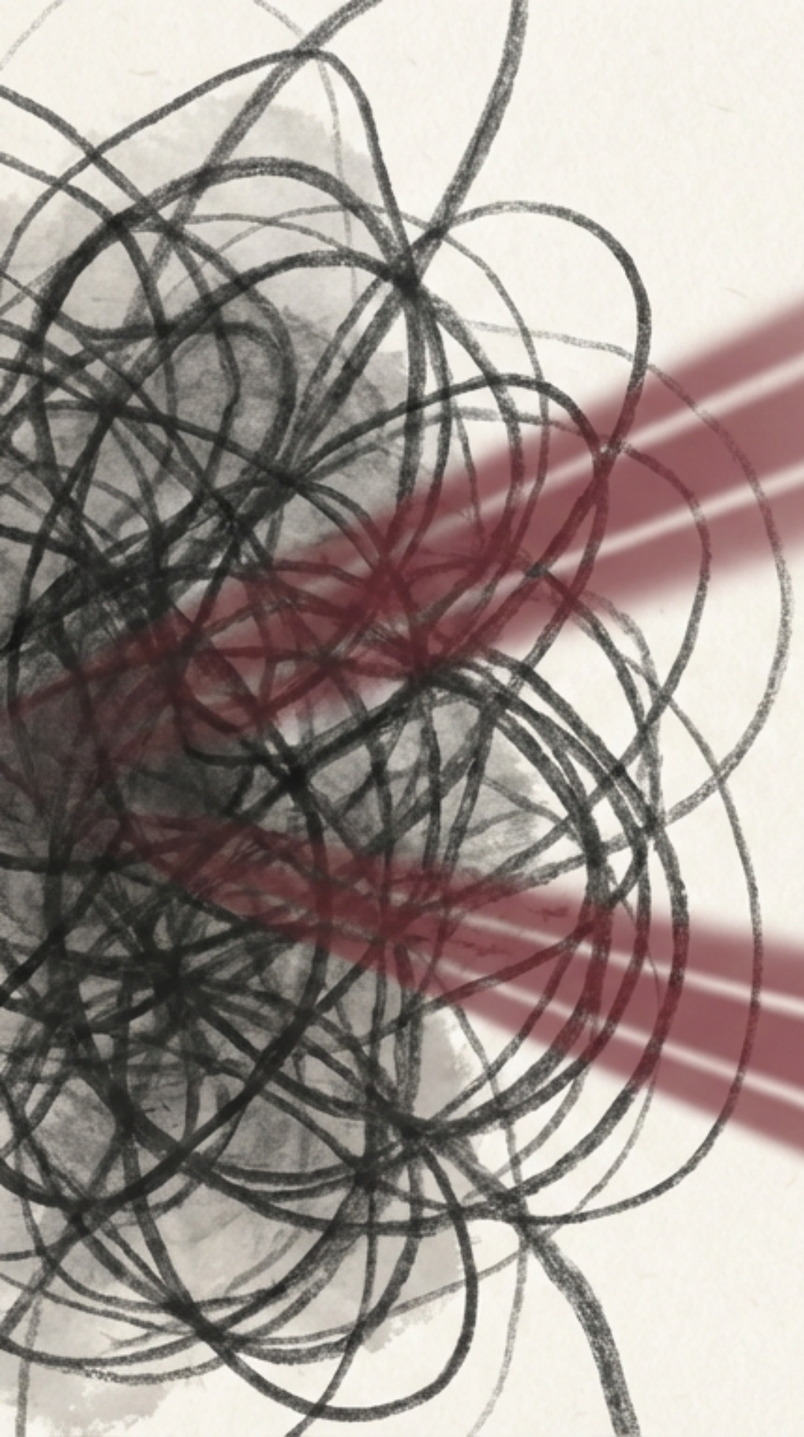

සම්මා දිට්ඨිය: යථාර්ථය විනිවිද දකින ප්‍රඥාවේ මග

සාරිපුත්ත රහතන් වහන්සේ විසින් වදාළ සම්මාදිට්ඨි සූත්‍රය ඇසුරෙන් කරන විමර්ශනයක්

NotebookLM

ප්‍රඥාව කරා වූ විමසුම

ප්‍රිය ආයුෂ්මතුන් වහන්ස, ‘සම්මා දිට්ඨිය’ යනු කුමක්ද? ආර්ය ශ්‍රාවකයෙකුගේ දෘෂ්ටිය ඍජු වී, ඔහු සද්ධර්ම තුළට පැමිණියේ යැයි වටහා ගන්නේ කෙසේද?

NotebookLM

පළමු පදනම: කුසල් සහ අකුසල්

අකුසල්

සතුන් මැරීම, සොරකම, වැරදි කාම සේවනය, බොරු කීම, කේළාම්, නපුරු වචන, හිස් වචන, ලෝභය, ද්වේෂය, මිථ්‍යා දෘෂ්ටිය.

කුසල්

එම දස අකුසලයෙන් වැළකීම.

අකුසල මූල

ලෝභය, ද්වේෂය, මෝහය.

කුසල මූල

අලෝභ, අදෝස, අමෝහ.

NotebookLM

පැවැත්ම පෝෂණය කරන සතර ආහාර

කබලිංකාර ආහාරය:
ගොරෝසු හෝ සියුම් භෞතික ආහාර.

ස්පර්ශ ආහාරය:
ඉන්ද්‍රියන්ගේ ස්පර්ශය.

මනෝ සංචේතනා ආහාර:
සිතේ චේතනාවන්.

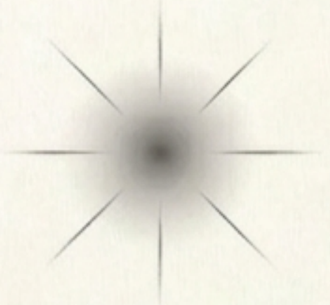

විඤ්ඤාණ ආහාරය:
විඤ්ඤාණය.

ආහාරයන්ගේ හේතුව තණ්හාවයි. නිරෝධය තණ්හාව නිරුද්ධ වීමයි.

NotebookLM

විමර්ශනයේ හරය: චතුරාර්ය සත්‍යය

දුක:
ඉපදීම, ජරාව,
මරණය, ශෝකය...
සංක්ෂේපයෙන්
උපාදානස්කන්ධ පංම දුකයි.

මාර්ගය:
ආර්ය අෂ්ඨාංගික
මාර්ගය.

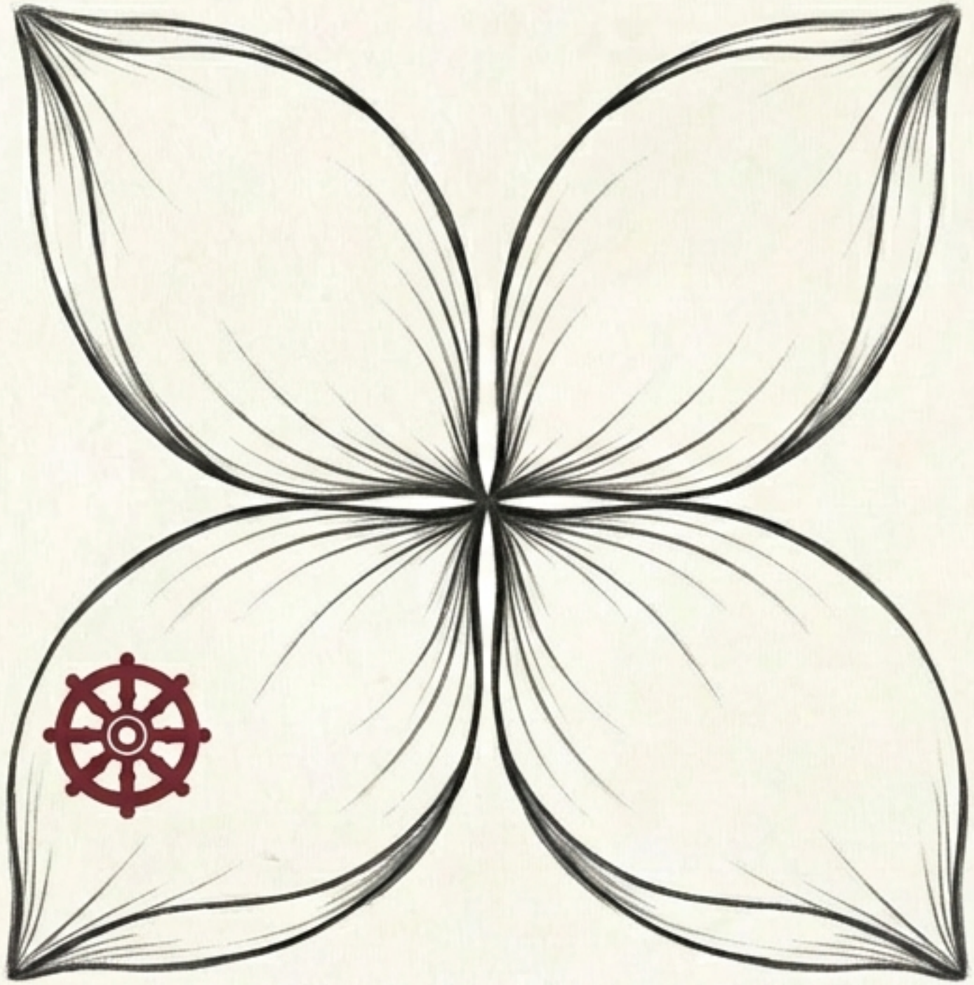

දුකේ හටගැනීම:
යළි භවයක් සකසන,
ආශ්වාදයෙන් බැඳෙන
කාම, භව, විභව තණ්හාව.

දුකේ නිරුද්ධ වීම:
ඒ තණ්හාවේම ඉතිරි නැතිව
නිරුද්ධ වීම, අත්හැරීම.

NotebookLM

මහා විමර්ශනය ඇරඹෙයි: දුකේ මූලය සොයා ආපසු යෑම

දුක්ඛයේ පැහැදිලිම ප්‍රකාශනය වන ජරා-මරණයේ සිට, එහි ගැඹුරුම හේතුව දක්වා අපි විමසා බලමු. එකින් එක පුරුක ගලවමින්...

NotebookLM

පළමු පුරුක් තුන: පැවැත්මේ යථාර්ථය

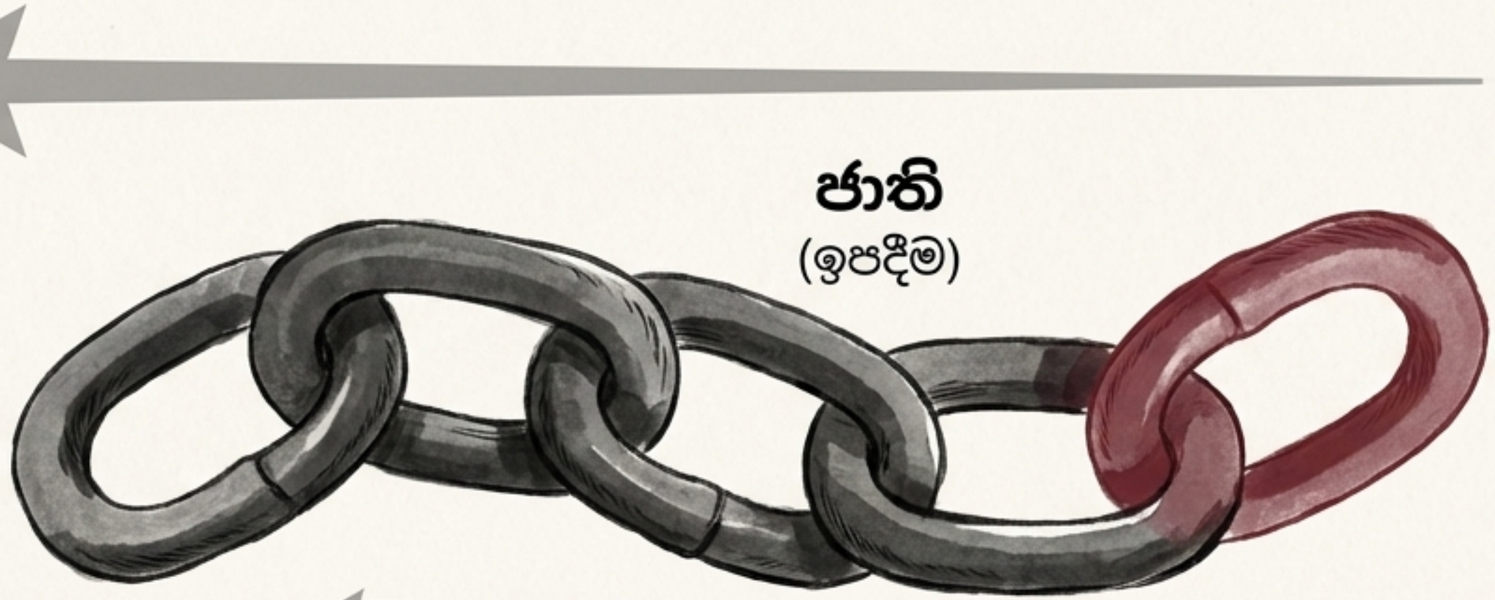

ජාති
(ඉපදීම)

භව
(කර්ම සකස් වීම)

ජරා මරණ
(දිරා යාම, මරණය)

හේතුව කුමක්ද?

හේතුව කුමක්ද?

ජාති (ඉපදීම)

මේ සියල්ල නිරුද්ධ කිරීමේ මාර්ගය ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයයි.

NotebookLM

බැඳීමේ යාන්ත්‍රණය: ඇලීම සහ විඳීම

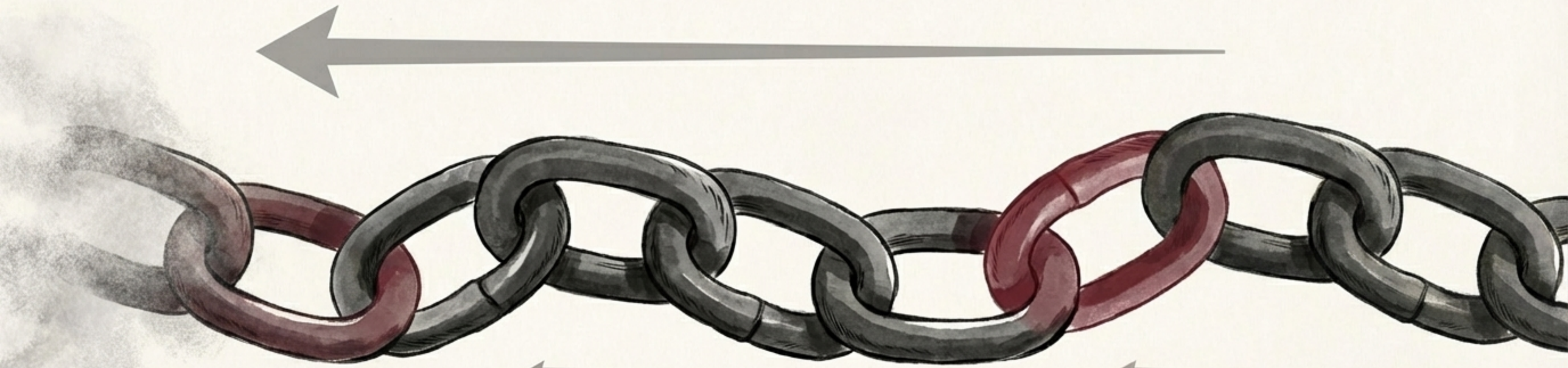

වේදනා
(විඳීම්)

හේතුව කුමක්ද?

තණ්හා
(ආශාව: රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ, ධම්ම)

හේතුව කුමක්ද?

උපාදාන
(ග්‍රහණය වීම: කාම, දිට්ඨි, සීලබ්බත, අත්තවාද)

මේ සියල්ල නිරුද්ධ කිරීමේ මාර්ගය ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයයි.

NotebookLM

සංඥානනයේ දොරටු: ස්පර්ශය සහ නාමරූප

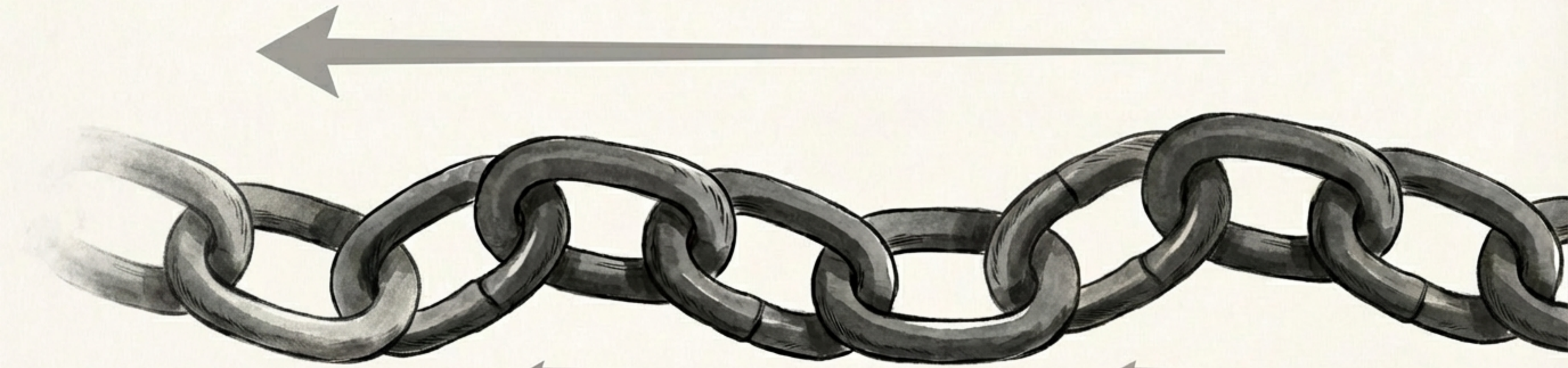

නාමරූප
(නාම: වේදනා, සංඥා, චේතනා... | රූප: සතර මහා භූත)

හේතුව කුමක්ද? →

සළායතන
(ආයතන හය)

← හේතුව කුමක්ද? →

ඵස්ස
(ස්පර්ශය: ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මනස)

මේ සියල්ල නිරුද්ධ කිරීමේ මාර්ගය ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයයි.

NotebookLM

විඤ්ඤාණයේ උපත: සිත සහ සංස්කාර

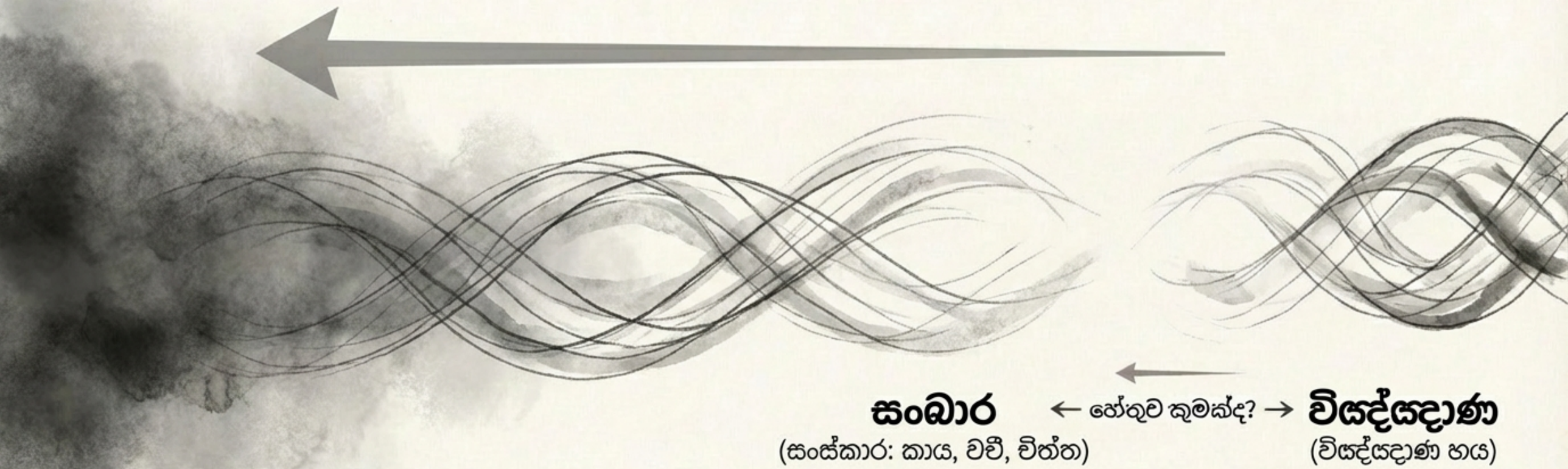

සංඛාර ← හේතුව කුමක්ද? → **විඤ්ඤාණ**

(සංස්කාර: කාය, වචී, චිත්ත) (විඤ්ඤාණ හය)

මේ සියල්ල නිරුද්ධ කිරීමේ මාර්ගය ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගයයි.

NotebookLM

සියල්ලේ මූලය: අවිද්‍යාව

අවිද්‍යාව යනු කුමක්ද?

- දුක ගැන නොදැනීම.
- දුකේ හටගැනීම ගැන නොදැනීම.
- දුකේ නිරුද්ධ වීම ගැන නොදැනීම.
- දුක නිරුද්ධ වීමේ මාර්ගය ගැන නොදැනීම.

සංස්කාර හටගන්නේ අවීද්‍යාව හේතුවෙනි.

NotebookLM

අවිද්‍යාව පෝෂණය කරන ආශ්‍රව

කාම ආශ්‍රව
(කාමයන්ට ඇති ඇල්ම)

භව ආශ්‍රව
(භවයට ඇති ඇල්ම)

අවිජ්ජා ආශ්‍රව
(අවිද්‍යාවට ඇති ඇල්ම)

අවිද්‍යාව නිසා ආශ්‍රව හටගනී. 🔄 ආශ්‍රව නිසා අවිද්‍යාව හටගනී.

NotebookLM

සම්මා දිට්ඨිය: හේතුඵල දහම සම්පූර්ණයෙන් දැකීම

යම් දිනක ආර්ය ශ්‍රාවකයා මේ හේතුඵල පරම්පරාව - එහි හටගැනීම, නිරුද්ධ වීම, සහ නිරුද්ධ වීමේ මාර්ගය - දන්නේද, එදින ඔහුගේ දෘෂ්ටිය සාජු වෙයි.

NotebookLM

ප්‍රඥාවේ ප්‍රතිඵලය

ඒ ආර්ය ශ්‍රාවකයා සිතේ සැඟවුණු රාගය, ද්වේෂය,
සහ ‘මම වෙමී’යන මාන්නය සම්පූර්ණයෙන් උදුරා දමා,
අවිද්‍යාව නසා විද්‍යාව උපදවා, මේ ජීවිතයේම සියලු දුක් නිමා කරයි.

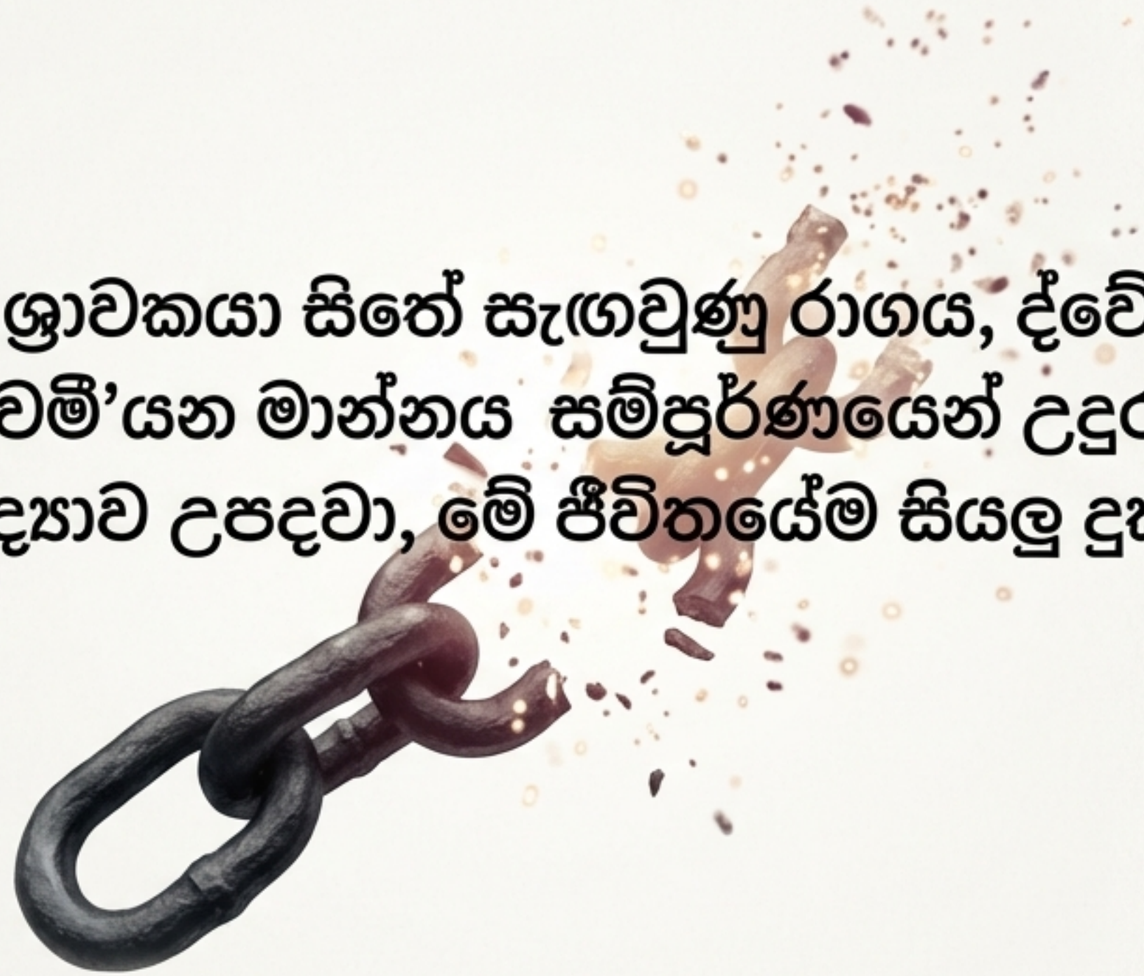

NotebookLM

මේ සද්ධර්මය කෙරෙහි නොසෙල්වෙන ප්‍රසාදය.

මේ සද්ධර්මයටම පැමිණීම.

මෙයයි සම්මා දිට්ඨිය.

NotebookLM